

Palmblad

Nr. 2 2016 Medlemsblad for Botanisk hages Venner

**Vandreteater ble en
fulltreffer**

Side 4-5

**Plantefarging og
ølbygging på vikingers vis**

Side 10-11

**Rift om plantene på
Vårtreffet**

Side 12-13

Palmebladet

Medlemsblad for
Botanisk hages Venner

ISSN 1503-4593
Utgave nr 2 i 2016
(Nr 28 siden starten i 2003)
Redaksjonen avsluttet 26. september
2016.

Sendes i posten til alle medlemmer.
Blir lagt ut i elektronisk format på
foreningens websider en tid etter
utsendelsen.

Redaktør

Dag Inge Danielsen

Redaksjonskomité

Bodil Andersgaard
Trine Nervum
Oddmund Fostad, Botanisk hage

Stofftips og bidrag sendes

daginge@infoindag.no

Grafisk produksjon

Kaj Standal Clausen og
Trude Raanæs, Grafonaut

Trykking

Fladby grafiske rådgivning AS

Forsidebilde

Botanisk hage vest for hovedgården
19. oktober 2015
Foto: Dag Inge Danielsen

PALMETEGNINGEN

Vignett-tegningen er laget av Kaarina Aas og viser Christen Smiths dadel-palme, *Phoenix canariensis*, fra 1815, som vokste i Palmehuset til 2000. Bladet har fått sitt navn til minne om denne.

LEDER

Kjære medlemmer!

Det er nå et halvt år siden dere mottok forrige Palmebladet, som med sitt omfattende innhold var første markering av Botanisk hages Venners 30-års jubileum. Siden da har styret vedtatt ulike saker for å vise at det er et spesielt år i år:

- Det er kjøpt inn nye t-skjorter, som brukes av våre guider, av alle hjelpere på Vårtreffet og av de som står på vervestand.
- Vi har fått sydd nye forklær til bruk på Vårtreffet og de skal også brukes på Julemarkedet
- Det er kjøpt inn to høyttalerverster, som guidene har nytte og glede av når de har omvisninger.
- Vi har gitt en jubileumsgave på 30 000 kr som stipendier til gartnerne. Det er overgartner Oddmund Fostad som vurderer søknadene og bestemmer hvem som skal få nytte av pengene.

Og så vil vi på medlemsmøtet i oktober ha en mindre feiring av jubileet i forbindelse med ulike foredrag.

Vårtreffet endte også dette år med et strålende resultat, som enda en gang slo tidligere rekorder. En stor takk til alle frivillige som hjalp til på ulike måter og til alle som kjøpte planter.

Det kommer stadig innmeldinger, og mange av de nye medlemmene ønsker å være med i plantegruppen. Det er gledelig og til stor hjelp i de travle vår-månedene.

Så takk til nye medlemmer og til trofaste medlemmer, som støtter oss år etter år. Likeledes stor takk til guidegruppen, som gjør en stor innsats med de faste søndagsomvisningene og med de bestilte omvisningene fra ulike grupper.

Vennlig hilsen Bodil Andersgaard

Venne-foreningens logo

En skjematisk tegning av frueskoarten *Cypripedium x ventricosum*, som kom som en gave fra Mandsjuria til Botanisk hage i 1937.

Om Botanisk hages Venner

Botanisk hages Venner | UiO Naturhistorisk museum | PB 1172 Blindern | 0318 Oslo
Botanisk hages Venner, stiftet i 1986, har som formål å fremme kjennskap til og interesse for Botanisk hage på Tøyen i Oslo, og å styrke og støtte hagens aktiviteter. Det kan skje gjennom de midler foreningen skaffer til veie og gjennom medlemmenes aktive innsats for hagen.

HVORFOR BLI MEDLEM?

- Du støtter Botanisk hage gjennom medlemskontingenten og bidrar til at hagen kan utvikle seg videre til glede for skoleelever, studenter, forskere og publikum.
- Du mottar medlemsbladet Palmebladet, med nyheter og informasjon om Botanisk hage, vekstene og aktivitetene der.
- Du får tilbud om å delta på hyggelig årsmøte, spesialomvisninger og andre arrangementer i hagen eller med tilknytning til hagen.
- Gratis inngang for inntil 4 personer til museene i Botanisk hage. Husk å be om oblat når du betaler kontingent, og ta med medlemskortet når du besøker Naturhistorisk museum!
- Du får 10 prosent rabatt på alle varer i museumsbutikken ved å vise medlemskort.

HVA KOSTER MEDLEMSKAPET?

Medlemskontingenten er kr 175 for enkeltmedlemmer og kr 350 for firmaer/organisasjoner.

FORENINGENS STYRE 2016

Bodil Andersgaard, styreleder
Trine Nervum, styremedlem, nestleder og Facebookansvarlig
Tone Fagereng Nordenborg, styremedlem og sekretær
Bernt Bakkevik, styremedlem og kasserer
Marianne Lange Karlsen, styremedlem og webansvarlig
Gro Elisabeth Brastad, varamedlem og leder plantegruppen
Berit Velsvik, varamedlem og kaféansvarlig
Yngvild Lorentzen, varamedlem og materialforvalter

bandersgaard@gmail.no
trinen@gmail.com
to-pal@gmail.no
berntbakkevik@yahoo.no
marianne.la.ka@gmail.com
groelizabeth@hotmail.com
berit5@gmail.no
yngvild@gmail.com

HENVENDELSER

Forespørsler av generell karakter: info@botaniskhagesvenner.no
Inn- og utmelding, adresseendring: medlem@botaniskhagesvenner.no

VÅR BANKKONTO

1644 13 20845

www.botaniskhagesvenner.no

Facebook: Botanisk hages Venner

(Foto: Dag Inge Danielsen)

Lek deg i Trappebakkehagen!

Trappebakkehagen, som ligger i skråningen mellom Siebkes benk og Vikinghagen, tiltrekker seg oppmerksomhet hver høst. Tiltaket ble opprinnelig utformet som et undervisningsopplegg for fjerdeklassinger, og det ble utviklet av universitetslektor Anne Birkeland i samarbeid med kunstneren Annelise Bothner-By. Her kan man blant annet lære om landskap, kart og matematikk. – Kassene er formet som trappetrinn og de kan flyttes og kombineres på utallige måter. Publikum er hjertelig velkommen til å være kreative og leke seg, sier Anne Birkeland. Kassene ble laget av innsatte i Oslo Fengsel.

▲ Nestleder Trine Nervum (t.v.) og styreleder Bodil Andersgaard med bursdagskake fra Botanisk hage. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Bursdagskake fra Botanisk hage til BhV

24. mai i år var det 30 år siden Botanisk hages Venner ble stiftet. Plantegruppas medlemmer og mange fra styret var i hagen for å forberede Våtreffet, da fungerende hagesjef Oddmund Fostad, gartnerne og staben for øvrig slo til med overraskelsesselskap.

▲ Vera Micaelsen i full sving på kurset i kreativ pilefletting. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Pil kan formes til det meste

For andre år på rad ble det i juni arrangert pileflettingskurs i Botanisk hage, med den britiske kunstneren Tom Hare som instruktør. Begge kursene, som hver gikk over to dager, var fullt tegnet. Tom Hare og hans medarbeidere var også flere dager i Slottsparken, der de monterte Oslo kommunes gave til kongeparet ved deres 25-års jubileum – et insekts-hotell i form av tre kantareller.

▲ Sluttscenen utspilte seg ved Fjellhagedammen, som illuderte Kongofloden, til fiollinmusikk ved Jan Wesenberg. (Foto: Thor-Inge Larsen)

▲ Christen med moren Alhed Smith og en ung slektning. (Foto: Dag Inge Danielsen)

▲ Kontakten mellom de medvirkende og publikum var nær og god. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Da sommernatten senket seg over hage-teatret

TEKST DAG INGE DANIELSEN

Anders Rummelhoff gestaltet Christen Smith. (Foto: DID)

Hver kveld fra fredag 26. august til tirsdag 30. august ble Botanisk hage forvandlet til en arena for omvandrende friluftsteater. Anledningen denne gang var 200-årsminnet for Christen Smith,

som døde på ekspedisjon i Kongo 22. september 1816. Samtidig fikk vi levendegjort deler av Botanisk hages spennende historie.

Publikum fulgte begeistret med rundt i hagen, fra hovedporten til fjellhagedammen, med innslag av dans, sang, felespill, akrobatikk og ikke minst skuespillere som ga alt for at tilskuerne skulle få en morsom og minnerik kveld. Kostymene og tidsbildene var overbevisende. Overraskelsene underveis var mange idet det ene tablået avløste det neste i rask rekkefølge.

Mange kom langveis for å oppleve «Ekspedisjon 60 grader nord». Også flere av skuespillerne hadde reist langt og brukt feriedager for å kunne være med.

Hver av de fem teaterkveldene var det over 100 besøkende. NRK Østlandssendingen hadde et lengre innslag

om vandreteateret med opptak fra prøvene og intervju med Charlotte Sletten Bjorå, som fortalte om Christen Smiths betydning og viste et av hans herbariebelegg. Innslaget ble vist på premierekvelden, og bidro trolig til å få fart på billettsalget.

Været kunne knapt vært bedre og sensommerkvelden neppe mer stemningsfull enn da vi fulgte Christen Smith og hans følge til Kongofloden på Tøyen. Moren, Alhed Smith, gjorde mang en øyenkrok våt da hun fremførte sitt sørgedikt. Alle de medvirkende, med forfatter og gartner Nils-Petter Bergersen i spissen, ble hjertelig takket av museumsdirektør Tone Lindheim og styreleder Kristin Halvorsen på premierekvelden.

Stykket er skrevet og satt opp av gartner Nils-Petter Bergersen. Skuespiller Anders Rummelhoff spilte hovedpersonen

▼ Utmattelse preger kaptein Tuckey, Joseph Banks, Christen Smith og ekspedisjonens deltakere. (Foto: DID)

Nils-Petter Bergersen, som har skrevet og satt opp stykket, deltok selv i vandreteatret. (Foto: Thor-Inge Larsen)

Christen Smith. Mange av de ansatte ved Naturhistorisk museum hadde sentrale roller og brukte mye av sin fritid til prøver og forestilling. De øvrige amatørskuespillerne var rekruttert fra ulike grupper. Danserne kom fra Schaus kulturstasjon. Også medlemmer av Oslo Jammerkor var med.

Oppsetningen ble støttet av stiftelsen Fritt Ord.

Merk at Preben Munthes bok «Christen Smith botaniker og økonom», utgitt på Aschehoug, er trykket opp i nytt

opplag i år og nå kan kjøpes i museumsbutikken eller bestilles hos bokhandleren.

Det kom mange takkemailer i dagene da teateret ble spilt. En av tilskuerne, Jon Jarle Haugen fra Gvarv i Telemark, skrev følgende:

«Forestillingen igår var kjempefin. Historien var innholdsrik og ble så tydelig fortalt. En dramatisk og tankevekkende slutt. Byhistorie, fine tidsbilder, velkjente tidløse forskerintriger, ulike visjoner og ego, om enn mange betydelige navn å forholde seg til. Været var flott og aktørene

holdt stilen hele forestillingen igjennom. Noe varierende volum og diksjon må man jo ta høyde for i slikt friluftsteater. «Smith» holdt på oppmerksomheten og stilen hele vandringen igjennom. Dette var profesjonelt teater.»

Takk for en fin opplevelse i Botanisk hage!

▼ Fungerende hagesjef Oddmund Fostad overrakte blomster til styret, ved Tone Fagereng Nordenborg. (Foto: Dag Inge Danielsen)

VIP-behandling på BhVs teaterkveld

Styret i Botanisk hages Venner besluttet å støtte vandreteateret økonomisk. Til gjengjeld fikk foreningens medlemmer gratis billetter til Ekspedisjon 60 grader nord, og den siste kvelden var forbeholdt BhV. Ca 100 medlemmer hadde bestilt plass denne kvelden, og flere meldte seg inn for å kunne nyte godt av dette privilegiet. Før forestillingen den 30. august var det servering av kanapeer og drikke ved Tøyen hovedgård, der fungerende hagesjef Oddmund Fostad takket BhV for pengestøtte og andre bidrag. Han understreket sterkt betydningen av foreningens tilskudd og støtte for utviklingen av Botanisk hage, før han overrakte blomster til Tone Nordenborg fra styret.

Forestillingen denne siste kvelden ble avsluttet med at det ble ropt 3 x 3 hurra, ikke bare for Christen Smith og Botanisk hage, men også for Botanisk hages Venner.

▼ Kristina sammen med de andre turdeltakerne i Transilvania, Romania. (Foto. Leif Hauge)

▲ Attila Sarig fra Romania har tidligere besøkt Ryghsetra og vært instruktør på slåttekurs der. (Foto: Kristina Bjureke)

Mye å lære i Romania

I AUGUST 2016 ARRANGERTE Nasjonalt museumsnettverk for kulturlandskap en studiereise til Transilvania i nordre Romania. Kristina Bjureke fra NHM fikk muligheten til å delta på den velorganiserte turen med hjelp av støtte fra BhV. Turdeltakerne kom fra ulike museer i hele Norge, samt fra Riksantikvaren og Miljødepartementet.

Tyngdepunktet for turen var å studere den tradisjonelle driften og lære hvordan de skjøtter slåttemarkene sine. Det omfattet ljaslått og berging av høyet, så vel som osteproduksjon på sauestølene og botanikkstudier på engene. Turarrangør var Per Øystein Klunderud, som i mange år har hatt ansvaret for Nordens største

slåttekurs. Dette arrangeres årlig på Ryghsetra i Buskerud.

– For at vi skulle bli mest mulig kjent med gårdbrukerne og kulturen, fikk vi bo hjemme hos flere ulike familier. Studieturen ga stort utbytte, både i form av nettverksbygging i Norge og kjennskap til slåtte-teknikk og botanikk i Romania, forteller Kristina, som takker venneforeningen for støtten, og understreker at hun ivrig vil fortsette å engasjere folk til skjøtsel av urterike enger.

▲ Duetreet hadde tett og overdådig blomstring i slutten av mai i år, og det var en jevn strøm av beundrende og fotograferende tilskuere. Også NRK Østlandssendingen lagde TV-innslag om det eksotiske og vakre treet. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Duetreet

en av Oslos attraksjoner

DET ER NATURLIGVIS VANSKELIG å si hvilken plante som tiltrekker seg størst oppmerksomhet i Botanisk hage, men duetreet, eller lommestørketreet som mange sier, er blant de aller mest populære. I slutten av mai i år var blomstringen fenomenalt flott. Treet tiltrakk seg masse oppmerksomhet, og det ble til og med TV-innslag på NRK.

Det helt spesielle i blomstringstiden er de to store hvite høybladene som sitter rundt hver blomsterstand. Det største kan bli opp til 20 cm langt. De uanselige blomstene er mørkt rødbrune og er samlet

i kuleformete blomsterstander. Kontrasten mellom de hvite høybladene og den mørke kulen med blomster tiltrekker ikke bare oss, men også insekter som pollinerer.

Duetreet, *Davidia involucrata*, stammer fra Kina og blomstrer hos oss i omtrent ti dager i slutten av mai. Den franske misjonæren Armand David var den første europeer som merket seg duetreet i 1869. Treet ble beskrevet som eneste art i en helt ny slekt og fikk navnet *Davidia* til ære for finneren. David var en ivrig naturhistoriker, og var den første som beskrev pandaen.

I 1900 dro den berømte plantejegeren

Ernest H. Wilson til Kina for å gjenfinne treet etter Davids kartbeskrivelse. Wilson ble betatt og skrev: "blomstene beveger seg ved det minste vindpust og ligner kjempestore sommerfugler eller små duer som svever rundt treet". Ved Wilsons begravelse ble det lagt en gren av duetreet på hans kiste.

Duetreet ble introdusert som prydtre til Europa i 1904. Vårt eldste tre i Botanisk hage ble plantet i midten av 1950-årene, men blomstret først etter ca. 30 år. Siden har det gledet alle som besøker hagen i mai med sin årvisse blomstring.

▲ En tokay gecko.
(Foto: Michael Bartlett)

▲ Borrefrukt
(Foto: Alex Massengale)

Med naturen som lærermester

Mennesket har ofte latt seg inspirere av naturen for å utvikle nye løsninger. Velkjent er fuglene som har inspirert mennesker til å lage fly, og den "innpåsletne" planten borre som inspirerte til borrelås.

Mange ingeniører, arkitekter og designere søker nye bærekraftige løsninger ved se til naturen. Dette er et voksende

innovasjonsfelt som kalles «biomimicry». Ordet kommer fra bios, som betyr liv og mimensis, som betyr etterligning.

I utstillingen Spør naturen i østfløyen på Tøyen hovedgård kan du se hvordan ulike planter, dyr og økosystemer har inspirert til nyvinninger. Utstillingen er åpen hver dag kl 10 – 18.

Onsdag 26. oktober blir det en workshop i biomimicry i Lids hus, i regi av Biomimicry Norway, som også har samarbeidet med Naturhistorisk museum om utstillingen.

Les mer under Arrangementer på nettsidene til nhm.uio.no.

Verden kom til Botanisk hage

Søndag 10. juli hadde Botanisk hages Venner gleden av å ta imot 60 studenter fra hele verden, som kom på omvisning i hagen. Den internasjonale sommerskolen ved Universitetet i Oslo har god erfaring med å inkludere besøk ved Naturhistorisk museum i sitt sosiale program. (Foto:DID)

NiN – et verktøy for god naturforvaltning

TEKST HEIDRUN A. ULLERUD

Norge er et land med mye og variert natur, og de fleste er enige i at vi også bør være det i fremtiden. Likevel er det ofte konflikter om arealbruk og ressursutnyttelse. Natur i Norge (NiN) kan brukes til å lage kunnskapsgrunnlag for gode beslutninger.

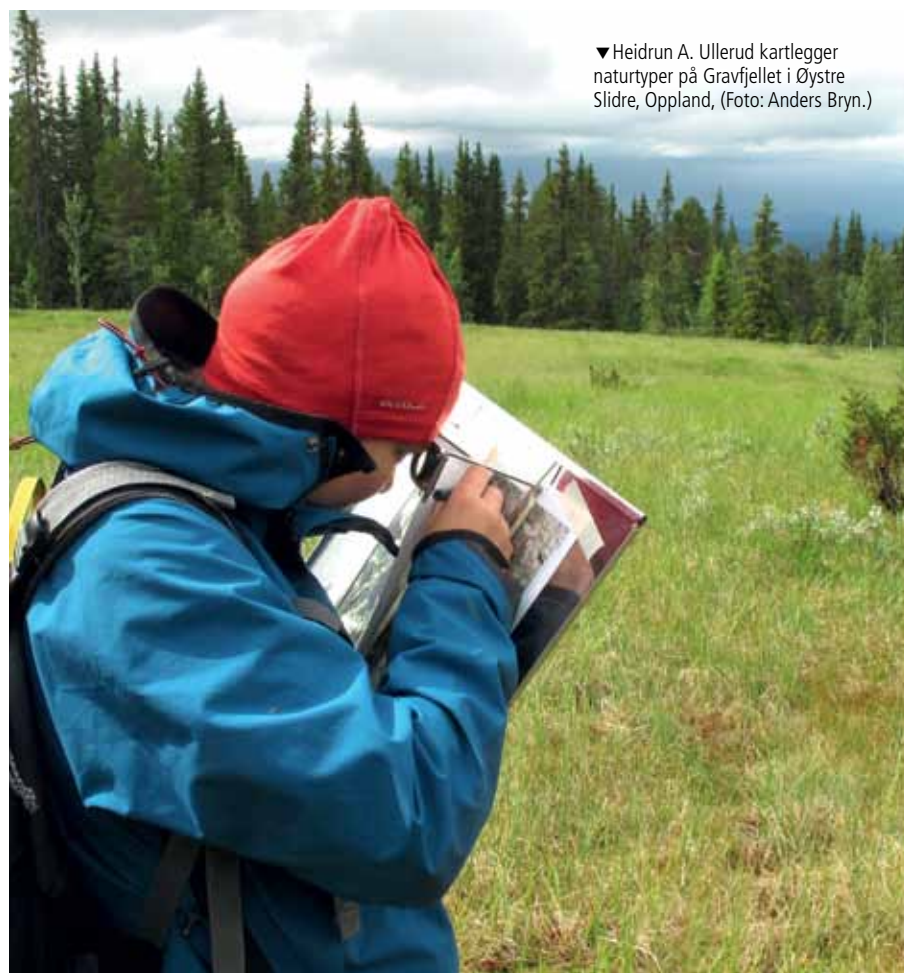
NiN er et type- og beskrivelsessystem for all natur på norsk territorium. Systemet ble bestilt av Artsdatabanken i 2005, og Rune Halvorsen ved NHM har ledet arbeidet med å lage systemet. NiN ble første gang lansert i 2009, og versjon 2 ble lansert våren 2015. Systemet gir felles begreper for kommunikasjon og bidrar dermed at folk fra ulike fagfelt lettere kan skjønne hverandre.

For å ta gode beslutninger må også natur stedfestes – gjerne gjennom kartlegging. God kartlegging kommer imidlertid ikke av seg selv. For å bli et godt verktøy

for kartlegging må NiN tilrettelegges med felles regler slik at alle som lager NiN-kart gjør det på samme måten. Anders Bryn har vært ansatt på NHM siden 2013 for å lede arbeidet med å lage en kartleggingsveileder for NiN. Veilederen ble lansert sammen med versjon 2 av NiN.

Kunnskap om norsk natur bedres stadig, og NiN skal revideres jevnlig for å få med den siste kunnskapen. Det arbeides også med å utvide NiN-systemet til også å omfatte en landskapsdel. Utviklingen av NiN er omfattende, og det blir stadig flere ved NHM som jobber med dette.

Heidrun A. Ullerud er ansatt ved NHM for å ta doktorgrad på kartlegging av natur i Norge. For jevnlig oppdateringer om hva som skjer på Naturtype-fronten i Norge kan du følge Heidruns naturtype-blogg som publiseres på NHM's nettsider.

▼ Heidrun A. Ullerud kartlegger naturtyper på Gravfjellet i Øystre Slidre, Oppland, (Foto: Anders Bryn.)

FRA JORD TIL BORD

Fire ulike sorter poteter ble i år dyrket i ei kasse på 1 x 1 m utenfor museumsbutikken. Bildet av årets avling ble tatt 9. september av Anne Finnanger. Potetene ble gitt til kafeen Handwerk Botaniske.

FJELLHAGEDAMMEN UTBEDRES

Dammen nederst i Fjellhagen blir denne høsten utstyrt med en strandsone. Den skal ha en dobbel funksjon. Hovedformålet er å etablere en ny vegetasjonssone som hagen ikke har fra før, nemlig et våtmarksområde med ulike typer norske våtmarksplanter. I tillegg skal den nye randsonen gjøre det tryggere for barn å ferdes rundt dammen. Det vil også bli satt opp et lite, diskret gjerde rundt dammen.

De to grunne bassengene for vannplanter ved Systematisk hage er blitt reparert og satt i stand denne sommeren. Her var det store lekkasjer tidligere. De skal gjenplanteres med vannplanter i løpet av høsten.

MEDLEMSMØTE 11. OKTOBER

Tirsdag 11. oktober kl 18.00 arrangeres medlemsmøtet i BhV. Møtet er en markering av foreningens 30-årsjubileum. Det blir to interessante foredrag ved ansatte i Botanisk hage.

Botaniker Øystein Lofthus snakker om hagens planer for arboretet i årene fremover. I arboretet vokser ca 400 ulike arter, og det totale antallet busker og trær er over 1200.

Arborist og trepleier Andreas Løvold forteller om jakten på plantefossiler, med vekt på besøk på Svalbard i fjor og i år.

HUSK Å MELDE ADRESSE-ENDRING

Får du ny epostadresse, er det viktig at du sender oss beskjed. Hvis ikke, har vi ingen mulighet til å nå deg med informasjon via epost. Det samme gjelder fysisk adresse, slik at vi får sendt Palmebladet til riktig adresse.

MEDLEMSTALLET

i Botanisk hages Venner har vist en pen stigning dette året. Fra årsskiftet til midten av september kom det 230 innmeldinger.

Mange var interessert i smaksprøver av naturens produkter, og flere nye medlemmer kom til i løpet av dagen.

▲ Fra venstre bak bordet: Bodil Andersgaard, Trine Nervum, Bjørg Myklebust og Berit Velsvik sto på stand for Botanisk hages Venner. (Foto: Thor-Inge Larsen)

På vikingers vis

Aktivitetene var ekstra mange i vikinghagen søndag 28. august, da Botanisk hage for tredje år på rad arrangerte Vikingdagen. Og publikumstilstrømningen var upåklagelig.

Nordlandshesten Juniblest, eid av Nora Krogbakken, ble en favoritt hos mange, ikke minst de mange barna. Hanna Støstad tok hånd om hesten, som for mange vil være kjent fra en reklamefilm, der han reiste med T-banen.

Blant årets nyheter var ølbrygging, som ble demonstrert av Guvihaug vikinglag fra Telemark. De brukte ingrediensene vann, malt og humle – og det hele ble varmet opp med varme steiner fra bålet.

Oseberg tekstilgruppe fra Tønsberg demonstrerte plantefarging. Heidi Uth Habberstad, Kirsten Korssjøen, Ada Raknes og andre medlemmer av gruppen viste

hvordan ulike vekster kan brukes til å gi ulike farger. Eksempelvis kan reinfann brukes til å gi både gule og grønne farger, mens roten av maure brukes til å fremstille rødfarger.

Mange av de ansatte ved Naturhistorisk museum stilte i vikinginspirerte drakter. De viste rundt i vikinghagen med dens mange nyttevekster, demonstrerte spinning, bruk av stein til gryter og redskap – og fortalte om vikingenes bruk av naturressurser.

1) Geolog Anne Birkeland, Naturhistorisk museum, viste hvordan vikingene lagde kokekar og redskaper av naturens materialer. (Foto: Trine Nervum)

2) André Flåtsund (t.v.) og Ronnie Hagen fra Guvihaug vikinglag i Telemark demonstrerte ølbrygging – her med Botanisk hages Anneleen Kool, som bidro med pors til brygget. (Foto: Dag Inge Danielsen)

3) Hvordan bruker man en kvernstein? Og hva har den med brød å gjøre? (Foto: Dag Inge Danielsen)

4) Anneleen Kool (t.v.) og Marit Grønbech, begge fra Naturhistorisk museum, poserer med vikingen Geir Røvik og vossakvann. (Foto: Trine Nervum)

5) Hanna Støstad med nordlandshesten Juniblest. (Foto: Dag Inge Danielsen)

▲ Igjen ble det rekordomsetning på Vårtreffet, og det var stor trengsel de første timene. (Foto: Thor-Inge Larsen)

Her gjaldt det å være tidlig ute!

Allerede kl 14.30 var det utsolgt for urter og nyttevekster. En god stund før Vårtreffet var ferdig søndag 29. mai, var også stauder og sommerblomster helt utsolgt.

TEKST DAG INGE DANIELSEN

– Det har aldri før skjedd at vi har vært utsolgt så tidlig på dagen, og at det har vært så stor etterspørsel, forteller Trine Nervum, som i en årrekke har vært med på å organisere arbeidet i Plantegruppa.

– Det skyldtes ikke at vi hadde mindre utvalg eller færre planter enn tidligere år. Snarere tvert om, for vi solgte totalt ca 10 000 planter. Det skyldtes rett og slett enorm interesse og stor kjøpelyst, og det til tross for at det regnet deler av dagen. Flere av de vi snakket med hadde sikret seg nyttevekster til pallekarmer, kjøkkenhager og fellesbed i borettslag og sameier. Det virker som det er en økende trend at ikke bare hage- og balkongeiere, men også representanter for boligsameier satser på å dyrke egne mat- og krydderplanter. Og mange hadde blitt oppmerksom på Vårtreffet gjennom sosiale medier.

Det var også flere som uttrykte takknemlighet for at flere av gartnerne i Botanisk hage stilte på Gartnerens hjørne, besvarte spørsmål fra publikum og ga gode råd. Gry Kleppe, Tor S. Mjaaland og Oddmund Fostad var blant de som bemannet hjørnet, og de kunne fortelle at det var en jevn strøm med spørsmål av mange slag.

Andre tradisjonelle og populære innslag på Vårtreffet var omvisningene, kafeen med vafler og pølser, informasjonsstand og de mange grønne foreningene med egne salgsutstillinger. Til sammen ca 9 000 personer var innom Botanisk hage i løpet av dagen.

Vårtreffet på Dagsrevyen

Dagsrevyen, NRK, hadde et langt innslag fra Botanisk hage på Vårtreffdagen.

Her er noen utdrag.

Studio-introduksjon: Nå skal det handle om

sommerblomster, stauder og urter av ymse slag. For i dag møtte flere tusen mennesker opp i Botanisk hage i Oslo for å kjøpe planter de kanskje ikke hadde fra før.

Reporter: Enkelte dager får folk med grønne fingre ekstra våte drømmer, som når Botanisk hages Venner inviterer til vårtreff, med vekster i alle mulige farger, som gir et forvarsel om sommer. Det er en økende interesse for det som spirer og gror. I fjor var mer enn 11 000 mennesker innom. Arrangørene har en forklaring på hvorfor.

Gro Elisabeth Brastad: Folk har lyst til å dyrke hjemme selv. De har lyst til å være litt selvforsynte. Og så er det terapi å holde på med planter. Det er så mange deilige farger og dufter, og det gjør jo noe med oss.

▲ Kirsten Laake (t.v.) har blant annet kjøpt akeleie, tusenfryd og fagerklokke. Hun handlet for et borettslag på Ellingsrud, som har laget sin egen minikolonihage. Her sammen med venninnen Berit Seem, som er med i Plantegruppa og solgte sommerblomster. (Foto: Dag Inge Danielsen) ▲ Gro Elisabeth Brastad, leder av Plantegruppa, selger en asarina til finske Essi Vilhula, som bor i Oslo og besøkte Vårtreffet for første gang. Hun hadde egentlig planlagt å kjøpe tomatplanter, men det var utsolgt da hun kom. (Foto: Dag Inge Danielsen) ▲ Køen utenfor hovedporten var nesten uten ende før portene ble åpnet til Vårtreffet kl 10. (Foto: Thor-Inge Larsen) ► Marianne Lange Karlsen fra styret solgte mange pølser på BhV-kaféen. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Mye dugnadsarbeid ligger bak

Plantegruppa starter arbeidet med å forberede Vårtreffet allerede i januar. Utover vinteren og våren er det dugnader i Forsøksavdelingen i Botanisk hage flere dager i uka, både på dag- og kveldstid.

– Jeg vil sende en stor takk til alle som tok turen innom på Vårtreffet, og ikke minst til alle som bidro til å gjøre dette til et så vellykket arrangement, sier Gro Elisabeth Brastad, som var ny leder av Plantegruppa i år.

Hun tror den økende interessen fra publikum også har sammenheng med at kvaliteten på plantene er så høy:

– Dette er håndverk. Hver plante er dyrket fram av våre medlemmer med kjærlighet og omsorg, sier Gro, som er

utdannet blomsterdekoratør.

– Jeg må understreke at jeg har hatt et læreår i år. Jeg har jobbet tett sammen med vår dyktige nestleder Trine Nervum og de erfarne lederne av de ulike plantegruppene. Deres velvilje og innsats har vært helt avgjørende for suksessen med Vårtreffet.

Gro gleder seg allerede til neste vår, og understreker at det bare er å ta kontakt hvis du har lyst til å være med i plantegruppa. Neste sesong blir det oppstartmøte i månedsskiftet februar-mars for gamle og nye dugnadsarbeidere. Det stilles ingen krav om bakgrunnskunnskaper eller erfaring. Opplæring blir gitt. Det er heller ikke noe krav at man må stille opp og jobbe et visst antall timer.

– Hver og en bidrar ut fra sine egne forutsetninger. Det er også et viktig poeng at det sosiale samværet er minst like viktig som dugnadsinnsatsen for mange av våre medlemmer. Vi har det rett og slett veldig hyggelig sammen. Jeg gleder meg hver gang jeg skal til hagen, og jeg vet at mange har det på samme måten, sier Gro.

– Jeg tror det sosiale er mye av forklaringen på at innsatsviljen er så upåklagelig, også når etikettmaskinen går i stykker eller andre ting skjer. Mange har gjort sitt ytterste hver eneste uke hele våren, så det er klart man er ydmyk når man kommer inn som ny leder.

Se også spørsmål og svar om foreningen og plantegruppa på side 22.

▼ *Heliconius melpomene* er et flott syn.
(Foto: Johanne Aag)

◀ Gartner Anders Neergaard har i flere år drevet forsøksvirksomhet med sommerfugler i Victoriahuset.
(Foto: Anne Finnanger)

◀ En "hjemmeklekket" larve.
(Foto: Anne Finnanger)

Et vingeslag fra en sommerfugl...

I løpet av høsten vil det igjen bli satt ut frittflygende sommerfugler i Victoriahuset. De vakre sommerfuglene hører hjemme i tropene, og trives godt i det fuktige og varme klimaet inne i vekshuset. Det er krevende å skape de rette vekstforholdene, både med tanke på temperaturer, fuktighet og lysforhold – og hvilke planter som er de beste. Gartner Anders Neergaard har lenge drevet forsøksvirksomhet for å finne fram til hvilke planteslag som

egner seg best som miljø og næring for de eksotiske sommerfuglartene. Hver art har sine preferanser, så det er ikke enkelt. Sommerfuglene blir importert fra England mens de er i puppestadiet, men det er håp om at man på sikt skal klare å få dem til å formere seg i veksthusene i Botanisk hage. Noen arter gjør det allerede. Anders finner både egg og larver på plantene sine.

▲ Lektor og geolog Anne Birkeland, NHM, forteller guidene om bergarter og mineraler på Skandinavisk rygg. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Søndagsomvisningene mer populære i år

TEKST ANNE FINNANGER

I PERIODEN FEBRUAR-APRIL 2016

gjennomførte vi et nytt kurs for guider i Botanisk hage. Vi har holdt slike kurs med 2-3 års mellomrom siden 2008. For tiden har vi ca. 15 aktive, kunnskapsrike og erfarne guider, som stiller utrettelig opp for Botanisk hage hele sommeren igjennom. Som rimelig er, faller noen fra etter hvert, mens nye kommer til gjennom guidekursene. Men akkurat i år var det faktisk ikke behovet for nyrekruttering som var hovedmotivet for kurset – selv om nye guider alltid er en kjærkommen og velkommen ressurs. Det viktigste denne gangen var en oppdatering for de «gamle» guidene. Det har simpelthen skjedd så mye i hagen de siste årene at guidene trengte mye ny informasjon.

I jubileumsåret 2014 åpnet Viking-hagen, Pilehagen og Slåttemarken. Vi fikk pileskulpturer og kunstnerisk utformede benker. Året etter åpnet Skandinavisk rygg. Vi har satt opp insekthoteller. I år

begynte arbeidet med en total omlegging av Systematisk hage. Alt dette trenger guidene å kjenne til. Derfor var det stinn brakke og en flott blanding av kjente og nye ansikter hver eneste kurskveld. Den entusiasmen og engasjementet som kjennetegner BhV generelt finnes i fullt monn hos guidene, og for oss som leder kurset blir kurskveldene derfor en stimulerende opptur!

Rustet med nye kunnskaper skred guidegruppa til verket i mai, med åpne, gratis omvisninger hver søndag, og bookede (betalte) omvisninger til alle tider og dager gjennom uka. Alle som booker en omvisning, blir oppfordret til å gi tilbakemelding, enten det er ris eller ros. Mange gjør det – og i år har det utelukkende vært ros. Alt har gått som smurt, og alle gruppene har hatt en flott og gledesfylt opplevelse. Guidene er blant hagens fremste og viktigste ambassadører, og gjør en strålende jobb.

Til sammen i perioden mai – september har 81 grupper fått omvisning. (Da er både de åpne søndagsomvisningene og de bookede, betalte omvisningene tatt med.) Totalt ca. 1600 personer har deltatt, og spesielt på søndagene har vi sett en god økning i forhold til i fjor. Ett av målene med omvisningene er at deltakerne skal fortelle venner, familie og kolleger om den fine opplevelsen de har hatt. Jeg er sikker på at vi har fått mange nye ambassadører for hagen, takket være vårt fantastiske guidekorps.

Flere av guidene har i tillegg bidratt på andre områder og på nye måter. Flere har spesialkunnskaper, og har stilt seg til rådighet for Botanisk hage med spesielle temaomvisninger. Noen bidro også til guidekurset med foredrag og kompendier. Guider har stilt opp som generelle publikumsverter på store arrangementer – og de har stått på stand for å verve nye medlemmer til BhV.

▲ Svenske Mats Rosengren stilte opp i Botanisk hage og hjalp publikum å finne den rette teknikken. Han hadde holdt kurs i Slottsparken tidligere på dagen. (Foto: Dag Inge Danielsen)

◀ En rekke vakre blomsterarter trives på ugjødset slåttemark. Botaniker Kristina Bjureke forklarer hvorfor. (Foto: Dag Inge Danielsen)

Mange svingte ljàen på slåttekvelden

HVOR TOK BARNDOMMENS gamle blomsterenger veien? Enger med blå-klokke, prestekrage og fagerklokke var jo vanlige før. Slåttemarker tilhører våre mest artsrike naturtyper, med et mangfold av vakre blomster.

Slåttemarken og slåttekvelden i Botanisk hage skal bidra til å gi publikum innsikt i hva en gammeldags, ugjødset slåttemark er, hva som vokser der og hvorfor denne naturtypen er viktig for det biologiske mangfoldet.

På slåttekvelden sist i august kunne

man også lære om ulike typer ljà, og hvordan ljàen skal håndteres. Jan Wesenberg fra Norsk Botanisk Forening demonstrerte dette sammen med svenske Mats Rosengren, som holder slåttekurs i Sverige og Norge hele sommeren.

Mange ville også få med seg Kristina Bjurekes orientering om plantelivet på slåttemarken, og hvorfor denne naturtypen er så rik på arter.

Bakgrunnen for den fornyede interessen for slåttemarker er blant annet at rasjonalisering og intensivering av jord-

bruket i mange år gjorde dem mer og mer sjeldne. Tradisjonelt skjøttede grasmarker, slåtteenger og beitemarker uten påvirkning av kunstgjødning, karakteriseres av høyt biologisk mangfold og har store bevaringsbiologiske verdier.

Mats Rosengren, bosatt ved Hornborgarsjön, er en av Skandinavias fremste eksperter på bruk av ljà og har drevet kursvirksomhet i mer enn 20 år. Du kan lære mer om slått med ljà på hans nettsider www.liemats.se (lie = ljà)

Hersleb-elever blir kjent med hagen og insektene

I INNEVÆRENDE SKOLEÅR har Naturhistorisk museum et samarbeid med Hersleb videregående skole. I slutten av august var fem klasser på besøk, og fikk en introduksjon til Botanisk hage og noen av museumsbygningene. Blant annet ble de kjent med Urtehagen og Victoriahuset, og de fikk treffe flere av de NHM-ansatte som jobber med skoleklasser.

Dette er andre året NHM samarbeider med Hersleb videregående skole. Også i år skal en naturfagklasse gjennomføre et insektsprosjekt, der de kartlegger hva som finnes av insekter i Botanisk hage. I fjor ble en ny norsk flueart oppdaget på denne måten. For mer informasjon, søk på nettsidene til nhm.uio.no

▼ Lektor og botaniker Marit Grønbech utenfor Victoriahuset på introduksjonsdagen for Hersleb-elevene i slutten av august. (Foto: Dag Inge Danielsen)

DUFTHAGEN

Dufthagen, som er det første anlegget innenfor hovedporten, har i år gjennomgått en større rehabilitering. Frostskeer hadde gått hardt ut over anlegget med de opphøyde bedene, og alle de ytre, oppmurte bedene ble bygget opp på ny. Arbeidene ble bekostet av Botanisk hages Venner.

Dufthagen ble innviet i 1997. Dufthagen er en opplevelshage for alle, men spesielt tilrettelagt for blinde, svaksynte og rullestolsbrukere. Nært beslektete planter inneholder ofte svært like duftstoffer og er derfor plassert et stykke fra hverandre for å gi en variert duftopplevelse, til glede for blinde så vel som for seende.

PORT TIL GLEDE OG BESVÆR

Mange av naboene til Botanisk hage følte seg utestengt i sommer, da porten fra Jens Bjelkes gate ble midlertidig stengt for en periode fra 11. juli. Bakgrunnen var blant annet narkotikaomsetning, hæverk og truende oppførsel på hagens område. Porten ble gjenåpnet 1. september, som en prøveordning, etter at vaktelskapet satte inn flere vektere. Ledelsen i Botanisk hage og Naturhistorisk museum vil vurdere situasjonen fortløpende.

NYTT STIPEND TIL HAGEANSATTE

Jubileumsbidraget består av tilsammen 60.000 kr til fordeling i år og de neste to årene. Ansatte i Botanisk hage kan søke og søknadene blir vurdert av seksjonssjef/overgartner. Tiltakene skal være til nytte for dem som søker, men også for Botanisk hage. Søknadene må ha en detaljert plan både økonomisk og faglig.

Bakgrunnen for opprettelsen av jubileumsbidraget er at styret mener ansatte i Botanisk hage gjør en fantastisk jobb. Venneforeningen opplever å ha et utmerket samarbeid med dem, og møter bare velvilje når foreningen trenger hjelp av ulikt slag. Det er naturlig at jubileet også er med på å bidra til faglig utvikling utover det Botanisk hage selv gir, og innenfor en ramme som hagen er tjent med.

Hittil i år har gartner Liv Aarvoll fått anledning til å studere botaniske hager i England.

STILLINGEN SOM SEKSJONSSJEF FOR BOTANISK HAGE

er nå utlyst. Søknadsfrist er 23. oktober 2016.

▲ Hageproduktene inkluderer levende urter og blomster og gaveartiklene kosedyr i alle størrelser.

◀ – Vi legger vekt på at det både skal være gaveartikler og nyttige, lærerike produkter, sier butikkleder Hanne Lene Skjeklesæther, her i ferd med å pakke blomsterløk til løkmarkedet.

Husk at du får rabatt i museumsbutikken

TEKST OG FOTO DAG INGE DANIELSEN

Siden museumsbutikken åpnet i den nye paviljongen mellom Brøggers og Collets hus i april 2014, er den blitt mer og mer populær. Arealet ble betydelig utvidet, noe som gjorde det mulig å utvide vareutvalget. Blant annet er det tatt inn et ganske stort sortiment av hageartikler.

– Butikken skal tilby produkter som har tilknytning til våre utstillinger, noe av det vi forsker på, noe vi har i samlingene våre – eller ting som er laget av naturmaterialer, sier butikksjef Hanne Lene Skjeklesæther, tidligere gartner og styremedlem i BhV.

– Vi har et stort spenn i vareutvalget – med noe for store og små. Og vi har en 50–50

fordeling mellom gaveartikler og det vi kan kalle nyttige og praktiske produkter, som bøker og hageredskap. Det aller viktigste er egentlig at det skal være morsomt å besøke butikken. Vi ser at mange kommer igjen og igjen, og det er svært gledelig at omsetningen øker jevnt og trutt.

I museumsbutikken finner du for tiden ca 120 boktitler. Her er både barne- og voksenbøker og mange faktabøker. Hanne Lene er også opptatt av at det til enhver tid skal være produkter som er aktuelle for årstiden. I fjor tok hun inn en del utradisjonell julepynt. Det ble så populært at du i år vil finne et mye større utvalg av julepynt med botanisk vri.

– En utfordring har vært at en del som besøker Botanisk hage ikke finner veien til butikken fordi de ikke kjenner til den. Vi forsøkte i år å bøte på dette med å sette opp plakater rundt omkring i hagen, og det ga gode resultater, forteller Hanne Lene, som understreker at medlemmer av BhV får 10 prosent rabatt på alle produkter ved å vise medlemskort.

Butikken er også billettkontor og inngang til Collets hus / Zoologisk museum (Geologisk er for tidens stengt for ombygging). Som BhV-medlem får du gratis inngang for tre personer i tillegg til deg selv ved å vise medlemskort.

▼ Kassene med herbarieark måtte transporteres til bil med utvendig spesialheis, siden det ikke er heis i Botanisk museum. (Foto: Karsten Sund, NHM)

◀ Herbariene settes på plass i magasinet på Økern etter at de er blitt digitalisert. (Foto: Karsten Sund, NHM)

Herbariene massedigitaliseres

TEKST OG FOTO DAG INGE DANIELSEN

De siste årene er det blitt kjørt til sammen ni lastebillass med plantemateriale fra Lids hus i Botanisk hage. Den storstilte transporten har vært organisert for å fotografere og digitalisere generalherbariet og herbariet over nordiske og arktiske karplanter. Dette har skjedd hos spesialfirmaer i Finland og Nederland, som har fotografert opptil 7000 herbarieark per dag. Til sammen 1.145.000 herbarierark er blitt digitalisert på denne måten, og 200.000 etiketter er nyregistrert. – En av fordelene er at vi nå har god oversikt over hva vi har, og det blir mulig å dele materialet med resten av verden, forteller botaniker Bjørn Petter Løfall i seksjonen for

konserverings- og forskningsteknikk, NHM.

Lids hus (Botanisk museum) er en gammel bygning med mange etasjer og ingen heis. Det ble derfor rigget opp en utvendig vareheis for å transportere de mange tusen herbarieekassene. Etter tilbakekomsten er herbariene plassert under trygge og temperatur-regulerte forhold i Naturhistorisk museums lokaler på Økern.

Arbeidet fortsetter. Blant annet skal etiketter transkriberes, og bilder og etikettinformasjon skal deles på Internett.

▲ Fra omvisningen på Domkirkeodden med guidene Hildur Hauksdóttir (i grønn og rød drakt) og Anneleen Kool (i blå drakt). (Foto: Thor-Inge Larsen)

FIN TUR TIL DOMKIRKEODDEN

Årets utflykt for Plantegruppen gikk lørdag 4. juni 2016 med 29 deltakere til Hedmarken. Første stopp var på Løiten Lys. Deretter fortsatte vi til urtehagen på Domkirkeodden, der vi ble møtt av Hildur Hauksdóttir. Anneleen Kool fra Botanisk hage holdt en interessant innføring i plantene som ble brukt i vikingtiden, og som denne hagen hadde mange eksempler på.

Domkirkeodden har et meget velstelt og velorganisert hageanlegg, som ligger i tilknytning til ruinene av bispeborgen. Plasseringen av hagen midt i slike historiske omgivelser gir et løft, og en god gjennomgang av plantematerialet gjorde besøket ekstra interessant. I forlengelsen av temaet om vikingenes bruk av urter, ble det servert en nydelig, utendørs «vikinglunsj» som besto av usyret brød, urtesuppe og en meget aromatisk og leskende urtedrikk. Etter lunsjen tok Hildur oss med på en liten omvisning i «domen». Det er mange av oss som kjenner Hildur fra tiden hun var med i Plantegruppen og da hun arbeidet i Botanisk hage. Hun skal ha stor takk for at dette besøket ble særdeles vellykket.

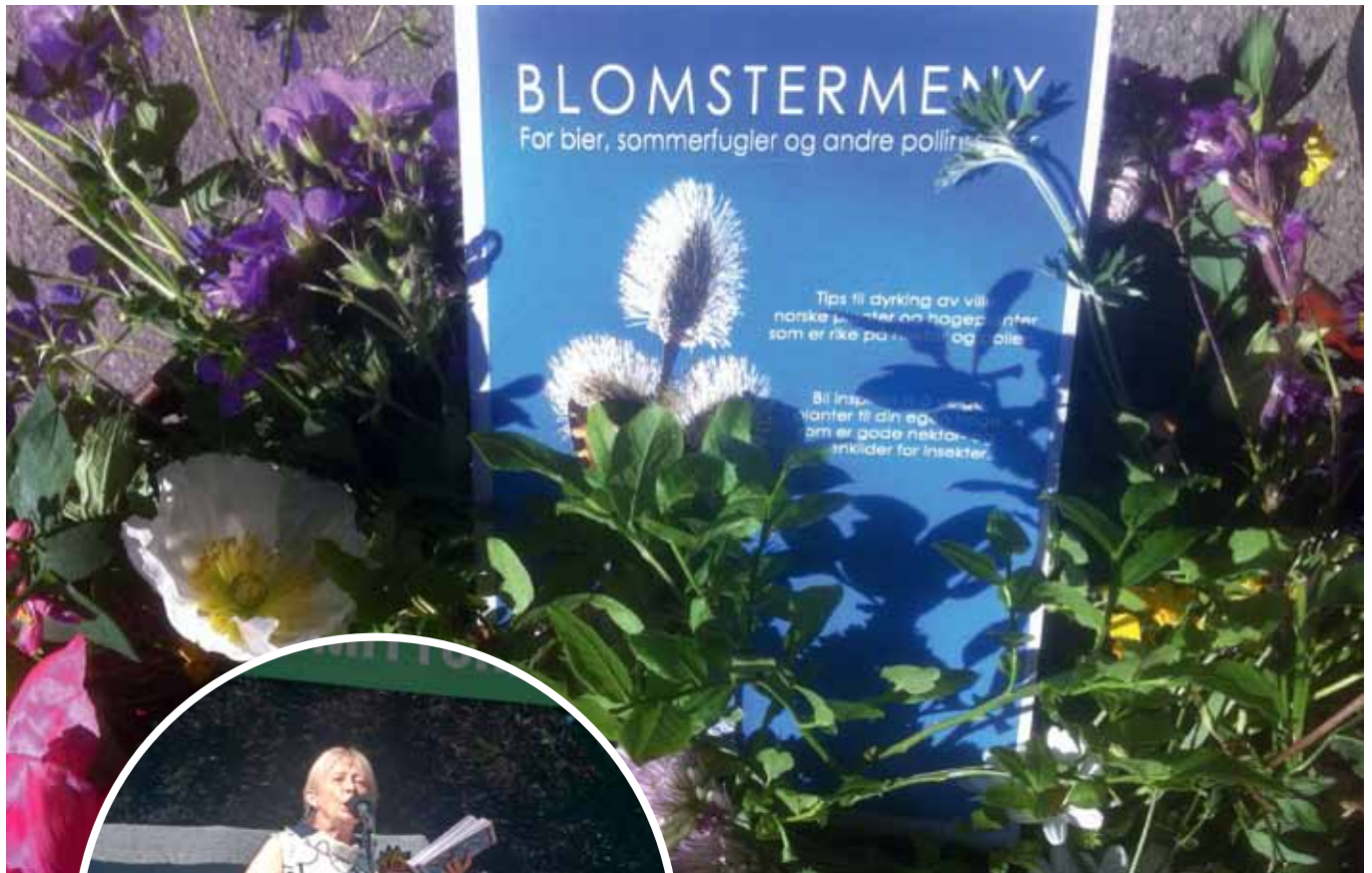
*Tone Fagereng Nordenborg og Trine Nervum
turansvarlige*

EN NATTLIG UTFLUKT MED GPS

Sist vinter bevilget Botanisk hages Venner 120 000 kroner til tre robotplenklippere, som nå har sitt daglige virke i hagen, til glede for publikum og avlastning for gartnerne, som kan vie seg til andre oppgaver.

Hver av robotklipperne har sin ladestasjon. En av dem fikk sin nattlige opplading kraftig forstyrret sist sommer, da en innbruddstyv fant ut at han skulle ta den med seg hjem.

Det han åpenbart ikke tenkte på var at slike roboter er utstyrt med GPS. Dermed var det en smal sak for ledelsen i Botanisk hage å oppspore den. Politiet dro hjem til mannen samme morgen, og dermed kunne Øystein Lofthus fra Botanisk hage hente den bortkomne gressklipperen på en av Oslos politistasjoner få timer etter at den forsvant over gjerdet.

▲ Du kan lese mer i brosjyren eller på nettstedet blomstermeny.no (Foto: Anne Sofie Hansen, ByBi)

◀ Kristina Bjureke snakker varmt om villblomster på miljøfestivalen Mitt Grønne Oslo. (Foto: Susanne Lemmingson, Naturvernforbundet OA.)

Insektene og hagefolket har fått sin Blomstermeny

Interessen for å tilrettelegge for pollinerende insekter er økende. Nå har en rekke organisasjoner og institusjoner gått sammen om å lage en insektenes Blomstermeny.

TEKST DAG INGE DANIELSEN

LØRDAG 4. JUNI i år ble Blomstermeny lansert i Sofienbergparken, på miljøfestivalen Mitt Grønne Oslo. Blomstermeny er en oversikt over planter som anbefales til alle som vil ha en hage eller blomstereng som er attraktiv for bier, humler og andre pollinerende insekter..

Mange ulike organisasjoner har det

siste året bidratt til en felles dugnad for å lage plantelistene. Disse er Bymiljøetaten i Oslo, La Humla Suse, Naturhistorisk museum i Oslo, Sabima, Norsk Botanisk Forening, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, FAGUS, Det norske hageselskap og ByBi.

Universitetslektor Kristina Bjureke,

NHM, har vært ansvarlig for den delen av Blomstermeny som omfatter viltvoksende planter

Plantelistene finnes på nettstedet blomstermeny.no i tillegg til at det er laget en brosjyre.

▲ Urtehagen har i år utstilling av ulike belgfrukter i plexiglassrør.

► Bønner, linser og erter – inklusive sukkererter – har vært populære innslag i Kjøkkenhage-delen av Urtehagen i år.

► MatBeat 2016 er en feiring av verdens matdag.

MatBeat feirer belgplantene

TEKST OG FOTO DAG INGE DANIELSEN

2016 ER FNS internasjonale år for belgplanter og belfrukter. I den anledning har Botanisk hage hatt en liten utstilling med erter, linser og bønner innenfor hovedinngangen, i svingen ved Lids hus. Også kjøkkenhagen, som er en del av Urtehagen, er brukt til å vise belgfrukter. Denne har vært mye brukt i forbindelse med undervisning av skoleklasser.

Søndag 16. oktober arrangeres matfestivalen MatBeat i Botanisk hage. Kommer du dit, får du vite mer om hvorfor belgplanter er bra for både mennes-

ker og miljø. Det blir smaksprøver og aktiviteter med erter, bønner, linser og kikerter i sentrum. Dette blir en informativ, interaktiv og kulturell aktivitetsdag for hele familien.

Det blir mye å se og smake for nysgjerrige i alle aldre - med matboder, live matlagning, foredrag og aktiviteter for barn. Et av målene er at du som forbruker skal tenke på å øke andelen belgfrukter i kostholdet. 16. oktober er verdens matdag, og FN bruker blant annet dagen til å informere om matsikkerhet og næringsrik mat.

MatBeat arrangeres av miljø- og utviklingsorganisasjonen Spire og Utviklingsfondet, samt menneskerettsorganisasjonen FIAN, i samarbeid med Naturhistorisk museum. Spire har siden 2013 arrangert MatBeat på Verdens matdag, og feiringen er på god vei til å bli en tradisjon for mange Osloborgere.

Spørsmål og svar om Botanisk hages Venner

Se også side 2.

Hvorfor bli medlem?

Du støtter utviklingen av Botanisk hage gjennom medlemskontingenten. Du mottar medlemsbladet Palmebladet to ganger i året. Du får tilbud om å delta på årsmøte og andre arrangementer. Du får gratis inngang for deg selv pluss inntil tre personer til museene i Botanisk hage. Du får 10 prosent rabatt på alle varer i museumsbutikken.

Hvordan betaler jeg medlemskontingent?

Kontingenten har i mange år vært uforandret, og den er 175 kr for enkelt-medlemmer. Giro sendes ut sammen med vårutgaven av Palmebladet. Penger overføres til vår bankkonto nr 1644 13 20845.

Hva går pengene til?

Se egen oversikt på neste side over hva foreningen har satt av penger til i det siste.

Kan jeg bidra med praktisk, frivillig arbeid?

Ja du kan delta i Plantegruppas arbeid, se side 12-13. Du kan delta på guidekurs som vanligvis arrangeres hvert andre eller tredje år. Som guide blir du ubetalt omviser for ulike typer foreninger, grupper og bedrifter – og på åpne søndagsomvisninger. Du kan stå på stand for foreningen når det er større arrangementer i hagen. Du kan bidra på andre måter når vi har Vårtreffet og andre arrangementer.

Er det en forpliktelse å delta på noe?

Nei, medlemskapet forplikter bare til å

betale kontingent. Du må også melde fra skriftlig om adressendring (både postadresse og epost) og skriftlig ved utmeldelse.

Hva består arbeidet i Plantegruppa i?

Fra januar /februar og hele våren fram til Vårtreffet er det mye arbeid med såing, stell av planter, prikling, potting, vanning osv. Arbeidet foregår i Botanisk hage, Forsøksavdelingen. På selve Vårtreffet er det mange oppgaver å fylle. På høsten er det oppgaver med stell av planter, rydding og vasking av utstyr.

Hva gjør jeg for å komme på mailinglisten for å motta informasjon via epost?

Send epost til medlem@botaniskhagesvenner.no

Hvordan melder jeg meg inn eller ut? Eller adresseendring?

Send epost til medlem@botaniskhagesvenner.no

Hvordan får jeg svar på spørsmål om foreningen og medlemskapet?

Send en epost til info@botaniskhagesvenner.no

Har foreningen behov for folk som kan gå inn i styret?

Oftest er det utskiftninger og behov for nye styremedlemmer hvert år. Ta kontakt med noen i styret hvis du er interessert. Se epost-adresser på side 2 her i bladet.

Når er årsmøte, og hvordan skjer innkallingen?

Årsmøte blir vanligvis holdt en hverdags-

kveld den første eller andre uka i februar på Tøyen hovedgård. Innkallingen skjer via e-post. Har du ikke registrert en epost-adresse, får du innkalling på papir i posten.

Hvilke sosiale medier er foreningen til stede på?

Du finner oss på Facebook under navnet Botanisk hages Venner. Her legger vi ut informasjon om de viktigste arrangementene i Botanisk hage, samt bilder fra hagen. Vi har i tillegg egne nettsider – se www.botaniskhagesvenner.no. I tillegg til informasjon om foreningen og våre arrangementer vil du her finne plantelister før Vårtreffet, altså lister over hvilke planteslag som blir å få kjøpt.

Hva er Veksthusfondet?

Veksthusfondet ble opprettet på 1990-tallet. Fondet består av 1 022 543 kroner. Midlene har kommet inn dels gjennom frivillige innbetalinger fra medlemmer i forbindelse med årskontingenten og dels gjennom overføringer fra styret. Fondet ble opprettet i forbindelse med planene om bygging av nytt utstillingsveksthus i Botanisk hage, og det skal ikke røres før byggingen kommer i gang. Nøyaktig hva pengene skal brukes til vil bli avgjort av styret. Veksthusprosjektet styres av Statsbygg, som i september 2015 fikk en bestilling fra Kunnskapsdepartementet. For tiden arbeider man blant annet med å finne gode energiløsninger.

Hva bevilger BhV penger til?

De største inntektskildene til Botanisk hages Venner er medlemskontingenten og plantesalget på Vårtreffet. De siste årene har styret i foreningen overført eller avsatt midler til følgende formål i Botanisk hage:

Restaurering Dufthagen 250.000 kr
Tre robotplenklippere 120.000 kr
Studietur til Romania i 2015 150.000 kr
Studietur til Romania i år 20.000 kr
Studietur til Svalbard i 2015 50.000 kr
Studietur til Svalbard i år 40.000 kr
Avsetning til fremtidig endring av inngangsparti til hagen 296.000 kr

(arbeidet er under utredning)
Avsetning til fremtidig pryddresshage 104 000 kr (under planlegging)
Jubileumsbidrag på 60.000 kr til ansatte i Botanisk hage fordelt over tre år i form av stipender.
Forbedring av kompostanlegget 50.000 kr (bidrag til innkjøp av sikteskuffe).

Bidrag til vandreteater i forbindelse med 200-årsminnet for Christen Smith 50.000 kr.
Studietur for å utvikle Museumsbutikken med særlig vekt på hagerelaterte artikler 10 000 kr.

UiO • Naturhistorisk museum

Besøk utstillingen på Tøyen hovedgård

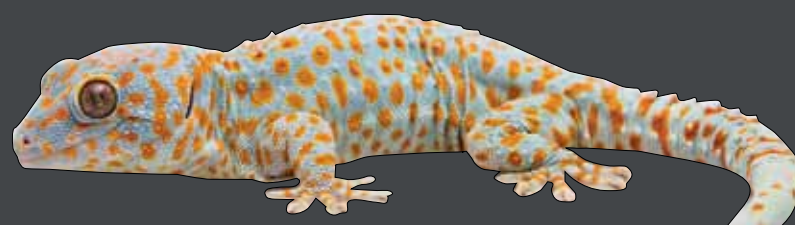
Bli kjent med hvordan naturen kan fungere som inspirator og læremester

www.nhm.uio.no

Spør Naturen

En utstilling om biomimicry

Åpen hver dag kl 10 - 18

OKTOBER

Søndag 9. oktober kl 14.00 Tøyen hovedgård	Radon i hus? Radon fra grunnen som siver inn i bygninger blir en risiko for liv og helse. Ved Elen Roaldset.
Tirsdag 11. oktober kl 18.00 Tøyen hovedgård	Medlemsmøte Botanisk hages Venner. Vi markerer foreningens 30-årsjubileum. Botaniker Øystein Lofthus, Botanisk hage, snakker om hvilke planer hagen for arboretet i årene fremover. Arborist og trepleier Andreas Løvold, Botanisk hage, forteller om jakten på plantefossiler, med vekt på besøk på Svalbard i fjor og i år.
Søndag 16. oktober kl 11.00 – 15.00	MatBeat - Matfestival i Botanisk hage. Hvorfor er belgplanter bra for mennesker og miljø? Det får du vite mer om søndag 16. oktober, som er Verdens matdag. 2016 er det internasjonale året for belgplanter, og det blir smaksprøver og aktiviteter med erter, bønner, linser og kikerter i sentrum. For hele familien. Se også side 21.
Søndag 16. oktober kl 12.00 Naturhistorisk museum	Foredrag for barn om dinosaurer. Ved Jørn Hurum.
Søndag 23. oktober kl 12.00	Naturens virvler. Naturen er full av oppsiktsvekkende spiralformer. Hva er det med spiraler? Ved paleontolog Øyvind Hammer.
Onsdag 26. oktober kl 17.00 Lids hus (Botanisk museum)	Biomimicry workshop. Trenger du en ny inspirasjonskilde? Hva kan vi lære av naturen? Workshop i samarbeid med Biomimicry Norway. Se også side 8.
Søndag 30. oktober kl 20.00 Brøgger's hus (Geologisk museum)	Dødsnatt på museet – for voksne. Musikk, vin, fingermat – og død! På Tøyen står et stort, tomt museum og venter på at oppussingen skal starte. Et perfekt sted å feire De dodes dag. 250 kroner per person. Påmelding på NHMs nettsider.

NOVEMBER

Søndag 6. november kl 14.00 Tøyen hovedgård	Mineraler i hverdagen. Mineraler finns i de fleste hverdagsgjenstander: mobiltelefoner, albokser, sminker, kaffekopper, tyggis, etc. Ved professor i mineralogi Axel Müller.
Søndag 20. november kl 14.00 Tøyen hovedgård	Menneskeparasitter – dyrene i vårt indre. Det er anslått at minst 1/3 av verdens befolkning har parasittinfeksjoner. Ved parasittolog Einar Strømnes.
Lørdag 26. november kl 11.00 – 16.00	Utendørs julemarked på Tøyen hovedgård. Botanisk hages Venners tradisjonelle julemarked. Vil du gi bort noe som er smakfullt, personlig og håndlaget? Da finner du julegaven på vårt hyggelige julemarked.
Lørdag 26. november kl 12.00 – 15.00 Victoriahuset	Julens blomster og krydder. Hvilke deler av planter bruker vi til kanel og ingefær? Hvor kommer julestjerne og svibel fra? Stikker du nellik i appelsiner til jul? Ved Marit Grønbech og Kristina Bjureke.

TIM BROGDEN

Tim, fra England, har vært i Norge 6 måneder. Han oppdaget fort Botanisk hage og ønsket å jobbe frivillig med planter og gartnerarbeid mens han lærte seg norsk. Administrasjonen i hagen henviste ham til venneforeningen, og nå er han en av mange gode støttespillere for å få frem fine planter til Vårtreffet.

NELLY BARBOZA

Nelly, opprinnelig fra Uruguay, bodde mange år i Kongsberg, og kom til Oslo i 2004. Fra 2005 har hun vært med i plantegruppa i venneforeningen. Hun bor rett ved, og er en av de aller mest trofaste deltakerne. I tidligere år har hun deltatt flere dager i uka, men når hun nå er fylt 80 blir det bare én dag. Hun føler seg god og sliten etter en slik arbeidsøkt med alt fra å vaske pottter til å finpusse plantene før Vårtreffet - og sover dermed godt om natten! Det er godt å være med i plante-gruppa, sier hun; det er en god atmosfære mellom de som deltar der.

VOJTECH NOVAK

Fra Tsjekkia er Vojtech vant til stor hage med prydg- og nytteplanter, og Botanisk hage har vært et naturlig område å besøke med alle tre barna i mange år. Siste skudd på stammen, Alice, har vært med pappa på "jobben" i plante-gruppa flere måneder i år. Han oppdaget venneforeningen på Epledagen i fjor høst, meldte seg inn, og vips ble han frivillig!